

ΕΝΟΤΗΤΑ 13

Οι πρώτες μου περιλήψεις

Ασκήσεις εννοιολογικής αναγωγής

1

Στο ζωολογικό κήπο είδαμε λιοντάρια, τίγρεις, έναν ελέφαντα, μια καμηλοπάρδαλη, μαϊμουδάκια, λύκους, αλεπούδες, αρκούδες, ζέβρες και στρουθοκαμήλους.

Στο ζωολογικό κήπο είδαμε άγρια ζώα

2

Μέσα σε ένα τεράστιο κλουβί είδαμε παπαγάλους, κουκουβάγιες, σπίνους, καρδερίνες, κοτσύφια, πελαργούς, αετούς και γεράκια.

Μέσα σε ένα τεράστιο κλουβί είδαμε

3

Στη λαϊκή αγορά πουλάνε μήλα, πορτοκάλια, αχλάδια, ροδάκινα, φράουλες, μπανάνες, ακτινίδια, αλλά και ντομάτες, αγγούρια, μελιτζάνες, αγκινάρες, πράσα και κουνουπίδια

Στη λαϊκή πουλάνε αλλά και

4

Το ζαχαροπλαστέιο μοσχομυρίζει από τις τούρτες, τις πάστες, τους κουραμπιέδες, τους μπακλαβάδες, τα μελομακάρονα, τα γαλατομπούρεκα και τις σοκολάτες.

Το ζαχαροπλαστέιο μοσχομυρίζει από τα

5

Μέσα στο δωμάτιό μου έχω μπάλες, κούκλες, σφυρίχτρες, αυτοκινητάκια, τρενάκια, πάνινα ζωάκια, παζλ και βόλους.

Μέσα στο δωμάτιό μου έχω

6

Στο σπίτι της γιαγιάς φάγαμε τυρόπιτα, σπανακόπιτα, κρεατόπιτα, κολοκυθόπιτα και πίτα με μανιτάρια.

Στο σπίτι της γιαγιάς φάγαμε

Στην αγορά για ψώνια

Διαβάζω το κείμενο.

Το Σάββατο η μητέρα κι ο πατέρας μου πήγαν στην αγορά για ψώνια.

Από το μανάβη αγόρασαν μήλα, πορτοκάλια, αχλάδια και μπανάνες. Αγόρασαν επίσης ντομάτες, αγγουράκια, μαρούλια, πιπεριές, μελιτζάνες και πατάτες.

Από το κρεοπωλείο αγόρασαν μπριζόλες, κιμά, κοτόπουλο, λουκάνικα και λίγα κόκαλα για το σκύλο.

Από το ζαχαροπλαστείο αγόρασαν δύο σοκολάτες, δύο γλειφιτζούρια, καραμέλες και μια τούρτα για τα γενέθλια της αδερφής μου.

Μετά πήγαν σ' ένα κατάστημα παιχνιδιών. Εκεί αγόρασαν για μένα μια σφυρίχτρα, ένα κουτί παζλ κι ένα τόπι. Για την αδελφή μου αγόρασαν μια όμορφη κούκλα.

Από το ζαχαροπλαστείο αγόρασαν δύο σοκολάτες, δύο γλειφιτζούρια, καραμέλες και μια τούρτα για τα γενέθλια της αδερφής μου.

Γράφω το κείμενο με λίγα λόγια (περιληπτικά)

Το Σάββατο οι γονείς μου πήγαν για ψώνια.

Από το μανάβη αγόρασαν φρούτα και λαχανικά

Από το κρεοπωλείο αγόρασαν διάφορα κρέατα

Από το ζαχαροπλαστείο αγόρασαν διάφορα γλυκά

Από ένα κατάστημα παιχνιδιών αγόρασαν διάφορα παιχνίδια.

Από το ζαχαροπλαστείο αγόρασαν διάφορα γλυκά

Περίληψη με τη σπουδαιότερη πρόταση κάθε παραγράφου (α)

Υπογραμμίστε στο παρακάτω κείμενο την πρόταση της κάθε παραγράφου που κατά τη γνώμη σας είναι η σπουδαιότερη.

Το σχολείο μου

Το σχολείο μου είναι ένα μεγάλο κτίριο. Σ' αυτό υπάρχουν πολλοί χώροι και βοηθητικές εγκαταστάσεις.

Έχει πολλές ηλιόλουστες και άνετες αίθουσες διδασκαλίας. Είναι όλες μεγάλες με πολλά παράθυρα. Μέσα έχουν ντουλάπες, τραπέζια και καρέκλες για τα παιδιά και ένα γραφείο για το δάσκαλο. Έχουν επίσης έναν πίνακα και πολλές ζωγραφιές κρεμασμένες στους τοίχους.

Στο ισόγειο βρίσκεται η αίθουσα εκδηλώσεων. Έχει μια μεγάλη σκηνή με βαριές κουρτίνες και μικρόφωνα. Εκεί κάνουμε τις σχολικές γιορτές μας και παίζουμε και θέατρο. Υπάρχουν επίσης εκεί πολλές καρέκλες για τους θεατές, που είναι συνήθως οι γονείς μας.

Δίπλα στη μεγάλη πόρτα του σχολείου είναι το κυλικείο. Από εκεί αγοράζουμε στα διαλείμματα διάφορα φαγητά και τρώμε. Μοσχομυρίζει ζεστές τυρόπιτες, σάντουιτς και χυμούς φρούτων. Στα διαλείμματα κάνουμε μια μεγάλη σειρά μπροστά στο γυάλινο παράθυρο του για να ψωνίσουμε.

Αυτό όμως που μου αρέσει περισσότερο είναι η μεγάλη αυλή του. Εκεί υπάρχουν βρύσες για να ξεδιψάμε και κούνιες και τραμπάλες για να παίζουμε. Έχει και δύο λεύκες φουντωτές, για να καθόμαστε το καλοκαίρι στη σκιά τους. Όταν μπαίνουμε στις αίθουσες, η αυλή αδειάζει από παιδιά και γεμίζει από πουλάκια. Έρχονται περιστέρια και σπουργίτια και τσιμπολογούν τα ψιχουλάκια που μας έπεσαν. Αν ήμουν σπουργιτάκι, θα έφτιαχνα τη φωλίτσα μου στη στέγη του σχολείου και θα έμενα εκεί να κοιτώ τα παιδιά από ψηλά για πάντα.

Περίληψη με τη σπουδαιότερη πρόταση κάθε παραγράφου (β)

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και υπογράμμισε τη σπουδαιότερη πρόταση της κάθε παραγράφου.

Η καφετιά αρκούδα

Η καφετιά αρκούδα είναι ένα από τα μεγαλύτερα άγρια ζώα. Ζει σε πολλά μέρη της γης μέσα στα πυκνά δάση.

Είναι μεγαλόσωμη και δυνατή. Τα δόντια της είναι πολύ κοφτερά και στα πόδια της έχει πολύ μυτερά νύχια. Τα μπροστινά της πόδια έχουν μεγάλη δύναμη. Μπορεί με ευκολία να σκοτώσει ένα ελάφι. Το μουγκρητό της είναι τρομακτικό.

Το χειμώνα κοιμάται του καλού καιρού, κρυμμένη μέσα στη φωλιά της. Αν δε βρει κάποια σπηλιά, σκάβει μόνη της μια βαθιά σπηλιά μέσα στο χώμα, τη στρώνει με ξερά χόρτα και ξαπλώνει. Πέφτει σε χειμερία νάρκη και δεν τρώει, ούτε πίνει τίποτα όλο το χειμώνα. Μόνο κοιμάται. Εκεί κάποια μέρα γεννιούνται τα αρκουδάκια της. Τα τυλίγει με τη ζεστή γούνα της και συνεχίζει τον ύπνο της μαζί τους.

Την άνοιξη ξυπνάει και το ρίχνει στο φαγητό. Είναι τόσο πεινασμένη! Τρώει φρούτα, ρίζες και διάφορα φυτά. Λατρεύει και το μέλι. Όμως, αυτό που της αρέσει περισσότερο απ' όλα είναι τα ψάρια. Ψαρεύει στα ποτάμια σολομούς και τρώει, τρώει, τρώει! Μα όταν στο δρόμο της βρεθεί και κανένα ελάφι, δεν το αφήνει να χαθεί. Το τρώει και το ευχαριστιέται.

Το βραδάκι κρύβεται στο δάσος και ξεκουράζεται κάτω από τα δέντρα ή ανάμεσα στους πυκνούς θάμνους. Θηλάζει τα παιδιά της και παίζει μαζί τους. Κι όταν έρθει για τα καλά η νύχτα και το σκοτάδι τυλίξει όλο το δάσος, κοιμάται μαζί με τ' αρκουδάκια της κάτω από τ' αστέρια.

Περίληψη με τις σπουδαιότερες λέξεις κάθε παραγράφου (α)

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και γράψε, στην επόμενη σελίδα, για κάθε παράγραφο μια πρόταση χρησιμοποιώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις. Θα έχεις τότε την περίληψη αυτού του κειμένου

Πως ταξιδεύουν οι άνθρωποι

Οι άνθρωποι, για να πάνε από το ένα μέρος στο άλλο, χρησιμοποιούν διάφορα μέσα συγκοινωνίας.

Στη ξηρά ταξιδεύουν με λεωφορεία, ταξί, ιδιωτικά αυτοκίνητα, μοτοσικλέτες, ποδήλατα και άλλα. Όλα αυτά κινούνται πάνω σε ασφαλτοστρωμένους δρόμους κι έχουν ρόδες.

Οι ρόδες λέγονται τροχοί γι' αυτό τα λέμε τροχοφόρα. Επίσης, οι άνθρωποι ταξιδεύουν με τρένα, που κινούνται πάνω σε σιδηροδρομικές γραμμές, που λέγονται και ράγες.

Στη θάλασσα οι άνθρωποι ταξιδεύουν με μεγάλα πλοία ή με μικρά καΐκια, με φέρι μποτ, με κόττερα, με κρις κραφτ και βάρκες. Αυτά δεν έχουν ρόδες, αλλά πλέουν πάνω στο νερό. Γι' αυτό λέγονται πλεούμενα. Όλα αυτά τα θαλασσινά μέσα συγκοινωνίας χρειάζονται κάποιο λιμάνι για να αράζουν, κι από εκεί πάλι ξεκινούν για τα ταξίδια τους.

Οι άνθρωποι ταξιδεύουν και στον αέρα, με ελικόπτερα, με υδροπλάνα ή με αεροπλάνα. Τα ελικόπτερα, για να προσγειωθούν, χρειάζονται απλά ένα ίσιο μέρος. Τα υδροπλάνα προσθαλασώνονται στη θάλασσα και σε λίμνες. Τα αεροπλάνα όμως χρειάζονται αεροδρόμια, που λέγονται και αερολιμένες.

Τα τελευταία χρόνια οι αστροναύτες ταξιδεύουν με διαστημόπλοια στο διάστημα. Πηγαίνουν στο φεγγάρι, βλέπουν από μακριά άλλους πλανήτες και σταματούν στους διαστημικούς σταθμούς.

Περίληψη με τις σπουδαιότερες λέξεις κάθε παραγράφου (β)

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και γράψε, στην επόμενη σελίδα, για κάθε παράγραφο μια πρόταση χρησιμοποιώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις. Θα έχεις τότε την περίληψη αυτού του κειμένου

Τι βλέπω από το μπαλκόνι του σπιτιού μου

Το σπίτι μου έχει ένα μπαλκονάκι. Πολλές φορές κάθομαι εκεί και κοιτάζω τριγύρω. Βλέπω πολλά και διάφορα πράγματα.

Ψηλά βλέπω τον ουρανό. Άλλοτε είναι γαλάζιος, με άστρα συννεφάκια, άλλοτε σκοτεινός, φορτωμένος με γκρίζα σύννεφα, γεμάτα βροχή. Τις νύχτες είναι μαύρος στολισμένος με αστεράκια. Το φεγγάρι κάνει βόλτες πάνω του. Κάποιες φορές φαίνεται ολόκληρο και κάποιες άλλο μισό, σαν φέτα από καρπούζι. Πολλές φορές βλέπω κοπάδια από πουλιά να πετούν και να χάνονται πίσω από τις πολυκατοικίες.

Δεξιά μου είναι ένα άλλο μπαλκόνι με γλάστρες, που την άνοιξη είναι ανθισμένες. Στον τοίχο του κρέμεται ένα κλουβί. Μέσα μένουν δύο παπαγαλάκια. Μία κυρία βάζει στο κλουβί νερό, σποράκια, φρούτα και μαρουλόφυλλα.

Αριστερά μου βλέπω την ταράτσα του διπλανού σπιτιού. Εκεί υπάρχει ένα σκυλόσπιτο. Ένα μεγάλο σκυλί τριγυρίζει στην ταράτσα. Κάθε τόσο κοιτάζει το δρόμο, κι όταν βλέπει άλλο σκυλί, γαβγίζει δυνατά. Γαβ! Γαβ! Γαβ!

Απέναντι από το μπαλκόνι μου είναι ένα ακατοίκητο σπιτάκι. Οι πόρτες και τα παράθυρα τους είναι ξεβαμμένα και κλειστά. Στο μπαλκόνι του δε έχω δει ποτέ κανέναν. Έχει σκεπή από κεραμίδια. Πολλές φορές έρχονται περιστεράκια εκεί και ξεκουράζονται. Κάθονται ακίνητα το ένα δίπλα στο άλλο. Ξαφνικά ανοίγουν τα φτερά τους και πετούν.

Κάτω στο δρόμο βλέπω το αυτοκίνητο που περνούν και τα ακούω που κορνάρουν. Κάθε τόσο περνά κι ένα λεωφορείο. Δύο σειρές παρκαρισμένα αυτοκίνητα βρίσκονται δεξιά κι αριστερά του δρόμου. Άνθρωποι πηγαινοέρχονται στο πεζοδρόμιο και μερικές φορές αδέσποτα σκυλιά και γάτες.

Μου αρέσει να κοιτώ από το μπαλκόνι μου. Βλέπω τόσα πράγματα που μου αρέσουν!

Περίληψη με τις σπουδαιότερες λέξεις κάθε παραγράφου (β)

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και υπογράμμισε σε κάθε παράγραφο τις σπουδαιότερες, κατά τη γνώμη σου, λέξεις, όπως στην 1^η παράγραφο. Γράψε τώρα, στην επόμενη σελίδα, για κάθε παράγραφο μία πρόταση χρησιμοποιώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις. Θα έχεις τότε την περίληψη αυτού του κειμένου.

Μια καλοκαιρινή καταιγίδα

Το περασμένο καλοκαίρι κάναμε διακοπές σ' ένα όμορφο νησί. Ένα πρωινό, που είχαμε πάει στη θάλασσα για κολύμπι, φάνηκαν μερικά σύννεφα πίσω από το απέναντι βουνό. «Για δείτε, σύννεφα μαζεύονται στον ουρανό» είπε ο πατέρας. Ξαφνικά ο καιρός άρχισε να χαλάει.

Σε λίγο ο ουρανός έγινε σκοτεινός. Γέμισε γκρίζα σύννεφα που σκέπασαν τον ήλιο. Από μακριά ακούστηκε ένα μπουμπουνητό και μια αστραπή έσχισε τα σύννεφα. Άρχισε να φυσά δυνατός αέρας και τα κλαδιά των δέντρων λύγιζαν και κόντευαν να σπάσουν.

Η θάλασσα ταραχτήκε. Γέμισε κύματα που άφριζαν κι έσκαγαν με θόρυβο στην παραλία. Οι βαρκούλες χοροπηδούσαν. Τα ψαράκια έτρεξαν να κρυφτούν στις φωλιές τους. Οι άνθρωποι έβγαιναν από τη θάλασσα γρήγορα. Έκλειναν τις ομπρέλες τους, για να μην τις πάρει ο αέρας. Μάζευαν τα πράγματά τους και τα έβαζαν όπως όπως στις τσάντες τους. Μετά έτρεχαν να όλοι να προφυλαχθούν κάτω από ένα υπόστεγο που ήταν στην παραλία.

Οι γλάροι κρύφτηκαν στους θάμνους που ήταν δίπλα στα βράχια. Τα πουλάκια και τζιτζίκια σταμάτησαν το τραγούδι και κρύφτηκαν τρομαγμένα κάτω από τα φύλλα των δέντρων της παραλίας. Ένα σκυλάκι ήρθε τρέχοντας στο υπόστεγο και κάθισε δίπλα μου.

Σε λίγα λεπτά άρχισε να πέφτει πολύ δυνατή βροχή, λες και είχαν ανοίξει οι ουρανοί. Οι πολυθρόνες, τα τραπεζάκια, τα παγκάκια, τα δέντρα, οι βαρκούλες και η αμμουδιά έγιναν μούσκεμα.

Η καταιγίδα έφυγε ξαφνικά, όπως ήρθε. Σε λίγο τα σύννεφα χάθηκαν. Φάνηκε ο ήλιος και ο ουρανός έγινε πάλι γαλάζιος. Ο άνεμος σταμάτησε να φυσά, η θάλασσα γαλήνεψε, τα τζιτζίκια και τα πουλιά άρχισαν πάλι το τραγούδι. Ήταν, βλέπετε, καλοκαίρι.

Περίληψη με τις σπουδαιότερες λέξεις κάθε παραγράφου (δ)

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και υπογράμμισε σε κάθε παράγραφο τις σπουδαιότερες, κατά τη γνώμη σου, λέξεις, όπως στην 1^η παράγραφο. Γράψε τώρα, στην επόμενη σελίδα, για κάθε παράγραφο μία πρόταση χρησιμοποιώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις. Θα έχεις τότε την περίληψη αυτού του κειμένου.

Τέσσερα φθινοπωρινά πλατανόφυλλα

Ήταν φθινόπωρο. Στην άκρη του δάσους, δίπλα σε ένα ρυάκι, ένα πλατάνι έστεκε γυμνό. Τα φύλλα του είχαν πέσει όλα στη γη και μόνο τα τέσσερα τελευταία κρέμονταν ακόμη στο πιο ψηλό κλαδί του. Ήταν κιτρινισμένα, τα κοτσανάκια τους είχαν λεπτύνει πολύ και ήταν πολύ φοβισμένα. Ξαφνικά φύσηξε άνεμος, τα φύλλα ξεκόλλησαν από το κλαδί κι άρχισαν να πέφτουν.

Το πρώτο, αφού στριφογύρισε δυο τρεις φορές γύρω απ' τα κλαδιά, έπεσε τρέμοντας μέσα στο κρύο νερό του ρυακιού. Ένας νυσταγμένος βάτραχος, που ετοιμάζε τη φωλιά του στην όχθη, το είδε. Έτρεξε και το άρπαξε και με ένα πήδημα χώθηκε στη φωλιά του. Εκεί το έστρωσε κάτω και ξάπλωσε πάνω του να κοιμηθεί.

Το δεύτερο φύλλο, σπρωγμένο από τον άνεμο, έπεσε παραπέρα, στη ρίζα μιας βελανιδιάς. Δύο κοτσύφια πάνω σ' ένα κλαδί διόρθωναν τη φωλιά τους. Είδαν το φύλλο που έπεσε κι έτρεξαν και το πήραν. «Ωραίο χαλί για το σπιτάκι μας» είπε η κοτσυφίνα. Το έστρωσαν λοιπόν μέσα στη φωλιά, για να τα ζεστάνει το χειμώνα.

Το τρίτο φύλλο έπεσε στριφογυρίζοντας στη γη. Το είδε όμως ένα σκιουράκι κι έτρεξε γρήγορα κοντά του. Το άρπαξε και το πήγε στη φωλιά του, που ήταν ψηλά σε μια τρύπα του κορμού ενός δέντρου. Εκεί ήταν κι άλλα φύλλα. «Κάθισε εδώ με τα' αδερφάκια σου» είπε το σκιουράκι. «Σας χρειάζομαι. Θα πέφτω ανάμεσα σας και θα ζεσταίνομαι τις κρύες νύχτες του χειμώνα».

Το τέταρτο φύλλο έπεσε στη ρίζα του πλατανιού. Ζαλισμένο απ' τα στριφογυρίσματα του ανέμου, αποκοιμήθηκε. Όταν ξύπνησε, είχε πια νυχτώσει. Είδε τότε ένα γυμνό σκουλήκι της γης που το πλησίαζε. «Καλά που σε βρήκα» του είπε το σκουλήκι. «Ψάχνω για ένα χειμωνιάτικο παλτό κι εσύ είσαι ό, τι πρέπει. Θα σε τυλίξω γύρω μου και θα γλιτώσω από το κρύο και την υγρασία του χειμώνα.

Σε λίγο ήρθε ο χειμώνας. Όλα τα ζώα κρύφτηκαν στις φωλιές τους. Τα δέντρα έστεκαν γυμνά μέσα στο κρύο, στη βροχή και στο χιόνι. Περίμεναν με υπομονή την άνοιξη.

